

بی گومان کہسے ئەم قورپانہی کردہ ئەرکی سەرشانى تۆ و بو تۆی نار دووہ خاترجەم بە تۆ دە گێرپیتەوہ بو جیى لە دایک بووت، بلی: پەرورینەرم لە ھەموو زانتر و ئاگاترە و ئەزانى چ کہسے (بەرنامەى) رپنوینى ھیناوہ و چ کہسیکیش لە لاریى ئاشکرادایە ﴿۸۵﴾ تۆ ھەرگیز بە ھیوا نەبووی ئەم کتیبەت بو بنیردری، ئەگەر رەحمەتى خوا نەبوايە، جا پشتیوانى کافران مەبە ﴿۸۶﴾ دواى ئەوہى نیشانەکانى خوات بو ھات، تۆ لەوہ نەگێرپنەوہ، خەلک بو لای پەرورینەرت بانگ بکە، (ھەرگیز) تۆ لە موشریکان مەبە ﴿۸۷﴾ لە گەل خوا کہسے تر بانگ مەکە، ھیچ مەعبودى بیجگە لە خوا نییە، ھەموو شتیک تیا دەچى، مەگەر زاتى پاکى ئەو نەبى، فەرمان و حوکومەت تايبەت بەوہ و تەنیا بو لای ئەو دە گێرپیتەوہ ﴿۸۸﴾

سوورہى عەنکەبووت: داپیرۆشك ٦٩ ئایەتە

سوورہى عەنکەبووت لە مەككە ھاتۆتە خواری و بە (بسم اللہ) وە ٦٩ ئایەتە.

بە ناوی خواى بەخشەر و دل لاوین

ئەلف، لام، میم، خوا خۆی بە واتای ئەمانە باشتەر دەزانى ﴿١﴾ ئایا خەلک گومانیان کردوہ کہ ئەگەر بلین: پروامان ھینا، وازیان لى دەھیندرى و ئیتر ئەزمون ناکرین ﴿٢﴾ کہسانىک کہ بەر لەمانە بوون تاقیمان کردنەوہ، (ئەمانەش ئەزمون دەکەین) تا خوا کہسانى کہ راستیان وتوہ بیانناسى و کہسانى کہ درۆزن بوون لىیان ئاگادار بى ﴿٣﴾ یا ئایا ئەوانەى کہ کردوہى خراب دەکەن گومانیان کردوہ کہ لە ژیر دەسەلاتى ئیمە دەردەچن؟ چەن خراب داوہرى دەکەن ﴿٤﴾ کہسے کہ بە دیدارى خوا ھیواى ھەيە، (جا با تاعەتى خوا بکا) چونکە ماوہیەک کہ خوا دیارى کردوہ، ھەربینا بەم زووانە و لەناکاو ھات و ھەر دى و ھەر ئەوہ ژنەواى زانا و ئاگا ﴿٥﴾ ھەرکەس کہ تىبکۆشى (خەزا بکا) تەنیا بو خۆى تیدەکۆشى، بەراستى خوا لە ھەموو جیھانیاں بى نیازە ﴿٦﴾

وہ کہسانج کہ بروایان هیئاوہ و کردەیی چاکیان کردووہ، بەراستی تاوان و گوناحیان دەپۆشین (و دەیانبەخشین)، بە ھەقیقەت بە چاکتر لەوہی کہ کردوویمانە پاداشیان ئە دەینەوہ ﴿۷﴾ بە مرۆفتمان راگەیاندووہ کہ چاکە لە گەڵ دایک و باوکیان بکەن، ئە گەر ئەوان بکۆشن کہ بو من ھاوبەشی دابنێن کہ عیلمت پێی نییە، ئیتاعەتیان مەکە، گەرانەوتان بو لای منە، جا لەوہی کہ کردووتانە ئاگادارتان دەکەم ﴿۸﴾ کہسانج کہ بروایان هیئاوہ و کاری چاکیان کردووہ، دەیانخەینە نیو کۆری پیاوچاکانەوہ ﴿۹﴾ ھەندئ لە خەلک دەلێن: بروامان بە خوا هیئا، جا ھەرکاتی لە رێگای خوا ئازار بدرین (لە لایەن کافرانەوہ)، ئازاری خەلک وەکوو ئازاری خوا دائەنێن (و لێیان ئەترسن)، بەلام کاتی سەرکەوت لە لایەن خواوە بی ئەلێن: ئیمەیش لە گەلتان بووین (لە مەدا ھاوبەشین)، ئایا خوا بەوہی لە دل و دەروونی جیھانیاندا بە ئاگادارتر نییە ﴿۱۰﴾ بەراستی خوا باش دەزانج برواداران کین و دووڕووہ کان (مونافیقانیش) کین ﴿۱۱﴾ کافران بە بروادارانیان وت: وەرئە سەر رێبازی ئیمە و گوناحتان بە ئەستۆ بگرین، شتیک لە گوناحی خویمان بو ھەلناگیردرئ، بەراستی ئەوانە درۆزنن ﴿۱۲﴾ بەلکوو ئەوانە باری تاوانی خویمان و بارگەلی لە گەڵ باری خویمان ھەلئە گرن، لە رۆژی قیامەت لە درۆگەلی کہ ھەلئانەستبوو، پرسساریان لئ دەکرئ ﴿۱۳﴾ بە ھەقیقەت ئیمە نووحمان بە پیغەمبەری ناردە لای ھۆزەکەیی، ئەو نۆسەت و پەنجا ساڵ لە نیویاندا ما (و ژیا)، جا تۆفان (باھۆز و سیلاو) ئەوانی گرت و راپمالین و راستە و راست بەرەو خو دان و ماشتەوہ، لە کاتییدا ستەمکار بوون ﴿۱۴﴾

جا ئەو و كەسانى كە لەگەمبەرى كەدا بوون رزگارمان كردن، ئەو ھەمان كەدا نەيشانە و پەندى بۆ جىھانىان ﴿۱۵﴾ ئىبراھىممان بە پىغەمبەرى نارد، كاتى بە ھۆزە كەى خۆى وت: خوا بىپەرستىن و خۆى لىپاريزن (لىپى بترسن)، ئەو ھەتان بۆ چاكتەرە ئەگەر بزانتن (و خەلكىكى دانا بن) ﴿۱۶﴾ بەراستى ئىوھ بىجگە لە خوا بوتگەلى دەپەرستىن و درۆى زل ساز دەكەن، بەراستى كەسانى كە بىجگە لە خوا دەيانپەرستىن رىسق و رۆزى ئىوھىيان بە دەس نىيە، جا لە خوا رىسق و رۆزى و پىپىو بخوازن و عىبادەتى بۆ بگەن و شوكرى بگەن كە بۆ لای ئەو دەگەرپىندىنەوھە ﴿۱۷﴾ ئەگەر ئىوھ (من) بە درۆ دەخەنەوھە، ئۆمەتگەلى بەر لە ئىوھىش (پىغەمبەرە كانىيان) بە درۆ دەخستەوھە، بىجگە لە راگەياندىكى ئاشكرا چى دىكە لەسەر پىغەمبەر نىيە ﴿۱۸﴾ ئايا ئەوانە نەياتزانیوھە كە خوا چلۆن ئافراندن دەس پىدەكا و لە پاشان دەيانگىرپىتەوھە (زىندووئان دەكاتەوھە)، ئەم كارە بۆ خوا ئاسانە ﴿۱۹﴾ بلى: بە زەویدا بگەرپىن و بنوارن كە چلۆن خوا دروس كردن و سازدان و ئافراندن و بەدپىنەنى دەس پىدەووه، لە پاشان خوا (ھەر بەو جورەش) جىھانى ئاخىرەتىش دەخولقىنى و بەدى دىنى، خوا بەسەر ھەموو شتىكدا بەدەسەلاتە ﴿۲۰﴾ ھەر كەس كە بىوھى (و شىاو بى) سزای ئەدا و ھەر كەس شى كە بىوھى رۆحمى پىدەكا، بۆ لای ئەو دەگەرپىندىنەوھە ﴿۲۱﴾ ئىوھ ناتوانن خوا ناتەوان بگەن و لە بن دەسەلاتى ئەو لە زەوى و ئاسماندا خۆ دەرباز بگەن، بۆ ئىوھ بىجگە لە خوا كارساز و ياوهرىك نىيە ﴿۲۲﴾ ئەوانەى كە بە نىشانە كانى خوا و دیدارى ئەو بروايان نىيە، ئەوانە لە رەحمەتى من بى ھىوا دەبن، بۆ ئەوانە ئازار و غەزەبىكى دەرداوى ھەبە ﴿۲۳﴾

جا ولامى ھۆزى ئەو (ئىبراھىم) بېجگە لەمە نەبوو كە وتیان: بىكوژن يا بىسووتىنن، جا خوا ئەوى لە ئاگر رزگار كرد، بەراستى لەمەدا نىشانە كەلىك بۆ بروداران ھەيە ﴿۲۴﴾ (ئىبراھىم) وتى: ئىوھ لەبرى و لەجياتى و لەباتى خوا، بتگەلىكتان ھەلبىزاردووه تا لە ژيانى ئەم جىھانەدا دۆستى و خۆشەويستىتان لە نيواندا بى، لە پاشان لە رۆژى قىامت ھەندى لە ئىوھ حاشا لە ھەندى تر و لە غەنتىان لى دەكەن، جىگاتان ئاگرە و ھىچ ياوھرىكتان بۆ نابى ﴿۲۵﴾ جا لووت برىوى بەو (ئىبراھىم) ھىنا و (ئىبراھىم) وتى: بۆ لاي پەرورەينەرم كۆچ دەكەم (لە بابلەوھ بۆ شام)، بەراستى ھەر ئەوھ فرە بە دەسەلات و لە كارزانە ﴿۲۶﴾ ئىمە ئىسحاقمان (لە سارا) و يەعقوبمان (بە نافلە و نەوھ - چون يەعقوب كورى ئىسحاقە) بەو (بە ئىبراھىم) بەخشى و لە نىو زارۆكانى ئەودا پىغەمبەرى و كتىبمان دانا و لە دنيايش پاداشمان داوھ، ئەو لە ئاخىرەتدا لە پىاچاكانە ﴿۲۷﴾ لووتمان بە پىغەمبەرى نارد، كاتى بە ھۆزى خۆى وت: بەراستى ئىوھ كارى زۆر شورەبى و ناشياو ئەنجام ئەدەن كە ھىچ يەك لە خەلكى جىھان بەر لە ئىوھ كارى و ناشىرىن و كریت و ناحەزى نەكردووه ﴿۲۸﴾ ئايا دەچنە لاي نىرىنە و رىگای دەوامى بەرەى مرۆ دەبرن و لە كۆر و كۆبونەوھى خۆتان داوین پىسى دەكەن؟! جا ھۆزەكەى ھىچ ولەمىان نەبوو مەگەر ئەمە كە وتیان: ئەگەر راست بىژى ئازار و عەزابى خودامان بۆ بىنە! ﴿۲۹﴾ (لووت) وتى: ئەى پەرورەينەرم! لە راست ئەم ھۆزە خراپەدا يارمەتىم بدە (تا بەسەرياندا زال)

(بم) ﴿۳۰﴾

کاتی نیردراوه‌کانی ئیمه (له مه‌لاییکه‌ته‌کان) مزگیننی (مندال بوون) یان بو ئیبراهیم هینا، وتیان: ئیمه له‌نیویه‌ری خه‌لکی ئەم ئاواپی و شاره (سه‌دووم-ی نیژیکی بابل)ین، به‌راستی خه‌لکه‌کی سته‌مکار بوون ﴿۳۱﴾ (ئیبراهیم) وتی: لووت له‌وتیه، وتیان: ئیمه به‌که‌سانی که له‌ویدان ئاگادارترین، به‌راستی ئەو و خیزانی جیا له‌ژنه‌که‌ی که له‌وئ ده‌مینیته‌وه‌ر‌زگاریان ده‌که‌ین ﴿۳۲﴾ چون‌راسپارده‌کانی ئیمه‌چوونه‌لای لووت شله‌ژا و پییان تی‌کچوو‌ته‌نگانه‌ی هاتی و و‌دلی لییان‌گیرا، هه‌ستی به‌بی‌ده‌ره‌تانی کرد؛ وتیان مه‌ترسه و دلته‌نگ مه‌به، ئیمه‌ر‌زگارکه‌ری تو و خانه‌داتین، جیا له‌ژنه‌که‌ت که له‌وئ ده‌مینیته‌وه (و تیا‌ده‌چی) ﴿۳۳﴾ به‌راستی ئیمه‌به‌لا و عه‌زاب له‌ئاسمانه‌وه‌ده‌رژینین به‌سه‌ر خه‌لکی ئەم ئاواپی‌یه‌دا، له‌به‌ر ئەوه‌ی خراپه‌یان ده‌کرد ﴿۳۴﴾ له‌و ئاواپی‌یه‌دا نیشانه و په‌ندیکی دیارمان بو ژیران به‌جی هیشت ﴿۳۵﴾ شو‌عه‌یبی برای ئەوانمان نارد، وتی: ئەی هۆزم خوا بیه‌رستن و به‌رۆژی په‌سلان هیوادار بن و له‌زه‌ویدا خراپه و ئیفساد مه‌که‌ن ﴿۳۶﴾ جا ئەویان به‌درۆ خسته‌وه، جا له‌به‌ر ئەمه‌بووله‌رزه‌ئوانی گرت، جا ده‌سته‌وه‌ئۆ له‌ماله‌وه‌مردن ﴿۳۷﴾ عاد و سه‌موودمان له‌نیو‌برد، تیا‌چوونی ئەوان له‌ماله‌کانیان بو‌تان ده‌رکه‌وتوو و دیاره، شه‌یتان کاره‌کانی بو‌رازانده‌وه، جا ئەوانی له‌ریگای راست و خوابی گنپایه‌وه، له‌حالی‌کدا خه‌لکی باریک‌بین بوون (ئاسان حه‌قیان له‌ناحه‌ق جیا ده‌کرده‌وه) ﴿۳۸﴾

قاروون و فیرعەون و هامانیشمان لە تیبو برد، بە هەقیقەت مووسا بە بەلگە ی روونەو هاتە سەریان، جا لە زەویدا خۆیان بە زل زانی، بەلام نہیانتوانی لە دەسەلاتی خوا دەرچن ﴿۳۹﴾ جا هەموویان بە تاوانیانەوہ گرت، جا کزەبای فرە توندمان پەر لە چەو؛ زیخ؛ وردە بەرد و لمم بەسەر هیندیکیاندا پڕژاند و هەندیکیشمان بە هەورەبریسکە و بوولەرزە گرت و هەندیکیشمان بە زەویدا بردە خواری و هەندیکیشمان لە ئاودا نوqm کردن و خنکان، خوا ستەمی لئەنەکردون، بەلکوو خۆیان ستەمیان لە خۆیان کردووە ﴿۴۰﴾ نەزیلە و مەسەلی کەسانی کە بیجگە لە خوا دۆستانیک بو خۆیان دەگرن، هەروەکوو نەزیلە ی جۆلاتەنە و جالجالووکە یە کە خانوویەکی سازداوە، بەراستی سستترین خانوو، خانووی کاکلەمیشان و داپیرۆشک و جالجالووکە یە ئەگەر بزائن ﴿۴۱﴾ خوا دەزانی کە چ شتگەلێک جیا لە خوا بانگ دەکەن، هەر ئەویشە فرە بەدەسەلات و لە کارزان ﴿۴۲﴾ ئەم نەزیلانە بو خەلک دینینەوہ، تەنیا زانایان لەوانە دەگەن ﴿۴۳﴾ خوا ئاسمانەکان و زەوی بە هەق بەدی هیناوە، لەمەدا نیشانە و ئامۆژکاری و پەندیک بو برواداران هەییە ﴿۴۴﴾ هەرچی لەم کتیبە کە بو تۆ هاتووہ بیخوینەوہ و نوێژ بکە، بەراستی نوێژ مرۆ لە ناحەزی و (ناپەسەند) دەگیریتەوہ و یادی خوا گەورەترە، خوا بە کارگەلی کە ئەیکەن ئەزانی ﴿۴۵﴾

له گهڵ خاوهن کتیب مشتومر مه کهن، مه گهر به چاکترین شیوه، مه گهر له گهڵ کهسانی که سته میان کردوه، بهوانه بلین: بروامان هیناوه بهوهی بو ئیمه هاتوه و نازل بووه و بهوهی بو ئیوه نازل بووه و خوای ئیمه و خوای ئیوه یه کیکه، ئیمه بو ئه و خو به ده سه وه درین ﴿۴۶﴾ ههروا ئه کتیبه مان بو تو نارد، جا ئهوانه ی که خوی کتیب بروای پی دینن و له مانهش (موشریکینی عه رب) کهسانی بروای پی دینن، ته نیا خوانه ناسان نیشانه کانی ئیمه ئینکار ده کهن ﴿۴۷﴾ تو بهر له قورئان هیچ کتیبیکت نه ده خویند و ب دههستی راستت شتیکت نه ده نووسی، نه گهر وا بوایه دلپيسان ده که وتنه شکهوه ﴿۴۸﴾ به لکوو قورئان نیشانه کانی روونه که له نیو دل و دهروونی زانایاندایه، ته نیا سته مکاران نیشانه کانی ئیمه ئینکار ده کهن ﴿۴۹﴾ وتیان: چ ده بوو نیشانه کان له پهروه رینه ریوه بو هاتبا؟ بلی: به هه قیقته نیشانه کان ته نیا لای خوان و به راستی من ته نیا ترسینه ریکی ناشکرام ﴿۵۰﴾ نایا بو ئه وان بهس نییه که کتیبمان بو ناردوی و به سه ریاندا ده خویند ریته وه، به راستی له م کتیبه دا ره حمهت و به زه یی و دلۆقانی و ئامۆژگاری و په ند و وه بیر خستنه وه بو برواداران هه یه ﴿۵۱﴾ بلی: خوا بو شایه دی دان له نیوان من و ئیوه دا به سه، ئه وه ی له ئاسمانه کان و زه ویدایه ده یزانج، کهسانی که بروایان به شتی پووچ هیناوه و ئینکاری خویان کردوه، هه ر ئه وان زیانکاران ﴿۵۲﴾

له تۆ به په له عه زاب ده خوازن، ئه گهر ساوهی دیاری نه کرابا له ناکاو ده هاته سهریان، له حالئیکدا نازانن ﴿۵۳﴾ له تۆ به له ز عه زابی خوا ده خوازن و جهه ندهم داگیری کافرانه ﴿۵۴﴾ رۆژی که عه زاب له بان سهریانه وه و له ژیر پینانه وه ئه وان ده گریته بهر، خوا ده فهرمی: بچیژن ئاکامی ئه وهی ده تانکرد ﴿۵۵﴾ ئه ی به نده کانم که برواتان به من هیناوه، زهوی من گرد و پان و به رفره و گوشاد و ههراو و بهرینه، جا ته نیا من بپه رستن ﴿۵۶﴾ هه موو که سییک چیژهری تامی مه رکه و له پاشان بۆ لای ئیمه ده که پیندرینه وه ﴿۵۷﴾ که سانئ که بروایان هیناوه و کرده وهی چاکیان کردوه، له کۆشکه به رزه کانی به هه شتدا جییان پئ ده دین که به بن داره کانی (به هه شتدا) ئاو دئ و ده روا، بی برانه وه له وئ ده میننه وه، چهن چاکه پاداشی کرده وه که ران و خهزا و خه باتکاران ﴿۵۸﴾ ئه وانه که تابشتیان هینا و ته وه کولیان به پهروه رینه ریانه و خۆیان به خوا سپاردوه ﴿۵۹﴾ زۆری له خزۆک و جوولنده کان ناتوانن رسق و رۆزی خۆیان به دهس بیینن، خوا رسقی ئه وان و ئیوه ئه دا و هه ر ئه ویشه ژنه وا و زانا ﴿۶۰﴾ هه رکاتئ له وانه بپرسی: چ که سی ئاسمانه کان و زهوی به دی هیناوه و ته به قی رۆژ و مانگی ده سه مو و پام و که وی کردوه، ده لئین: به راستی ئه لّلا، جا چلۆن له عیباده تی خوا لائده ن ﴿۶۱﴾ خوا رۆزی هه ر یه ک له به نده کانی خۆی که بیه وی په ره ی پئ ئه دا و زیادی ئه کا یا که می ده کا، به راستی خوا به هه موو شتیک زانایه ﴿۶۲﴾ ئه گهر له وانه بپرسی کی له ئاسمانه وه بارانی ناردوه و زهوی مردووی به وه زیندوو کرده وه؟ ده لئین: ئه لّلا، بلئ: سپاس تایبه تی خوایه، به لام زۆربه یان ئه قلیان ناخه نه کار ﴿۶۳﴾

ژیانی ئەم دنیایه بیجگه له سه رگه رمی و کایه و گه پ و یاری شتی تر نییه، به راستی خانووی ناخیرهت جیی ژیانه، نه گه ر بیانزانیسا ﴿۶۴﴾ جا کاتی که سواری که شتی و گه میسه ک بوون، خوا بانگ ده که له کاتی که دینی خویان بو و پا ک کردوو، جا کاتی که وانی برده به ژ و ویشکایی و رزگاری کردن هیمان هاوبهش بو خوا داده نین ﴿۶۵﴾ با ئەو نیشانانە ی که به وانمان داوه حاشا و ئینکاری بکه ن و له ژیان له زهت بیه ن و راییۆیرن، جا له پاشان ده زانن ﴿۶۶﴾ ئایا نه یانزانیوه مه که که مان کردۆته جیگایه کی هیمن و ئەمن، له حالیکدا له ده وره به ری ئەوی (له ده ره وه ی مه که که) خه لک ده رپیندری، ئایا دیسان پروا به بووچ دین و نیعمه تی خوا ئینکار ده که ن؟ ﴿۶۷﴾ چه که سی له وه سته مکارتره که درۆ به دم خواوه هه لده به ستی یا کاتی هه قی بو هات به درۆی دانه ن؟ ئایا جیگای خوانه ناسان جه هه نده م نییه (و نابجی بخرینه دۆژه) ﴿۶۸﴾ که سانی که له رپگای ره زای خوا خه باتیان کردوو، به راستی خۆمان رینۆینیان ده که یین، خوا له که ل چاکانه ﴿۶۹﴾

سوورهی رۆم ۶۰ ئایه ته

سوورهی رۆم له مه که که هاتۆته خواری و به (بسم الله) وه ۶۰ ئایه ته.

به ناوی خوی به خسه ر و دل لاوین

ئه لف - لام - میم ﴿۱﴾ رۆمیان تیشکان (ئیشاره به تیشکانی رۆمیان به ده س ئیرانیان له ساله کانی ۶۱۳ و ۶۱۴ زایینی دا) ﴿۲﴾ (ئه م تیشکانه) له نیزی که ترینی که وشه نی ئەم سه رزه وییه (سووریه و فه له ستین پرووی داوه) و دوا ی ئەم ژیر که وتنه یان به زووی جاری کی دیکه سه ر ده که ون ﴿۳﴾ له ماوه ی چه نده سال، (که متر له ده سال) پیش ئەو تیشکانه و له دوا یه شدا هه موو کار کاری خودایه له و پۆژهدا پرواداران خۆش حال دهبن ﴿۴﴾ به هۆی یارمه تی به یاریده له خوداوه، هه ر که س که خوا بیه وی یارمه تی ئەدا، هه ر ئەویشه فره به ده سه لات و دل لاوین ﴿۵﴾